МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА

Факультет романо-германської філології

Кафедра граматики англійської мови

Силабус навчальної дисципліни

ОСНОВИ КОГНІТИВНОЇ ОНОМАСТИКИ

Рівень вищої освіти:	Другий (магістерський)
Галузь знань:	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки бакалавр філології
Спеціальність:	В11 Філологія
Спеціалізації:	В11.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Освітньо-професійна програми:	«Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»
Семестр, рік навчання:	1 семестр, 2 рік
Статус дисципліни	Вибіркова
Обсяг:	3 кредити ЄКТС, 90 годин, з яких: лекцій – 16 годин (10 для заочного відділення), практичних занять – 14 годин (4 для заочного відділення), самостійна робота – 54 години (76 годин)
Мова викладання:	українська
День, час, місце:	Відповідно до розкладу
Викладач:	**Валерія Юріївна НЕКЛЕСОВА**, доктор філологічних наук, професор кафедри граматики англійської мови
Контактна інформація:	neklesova.valeriia@onu.edu.ua
Робоче місце:	Французький бульвар, 24/26, кафедра граматики англійської мови (ауд. 131)
Консультації:	За затвердженим графіком
Передреквізити:	Знання української мови
Постреквізити:	Підготовка здобувачів до самостійної наукової діяльності.
Мета навчальної дисципліни:	ознайомити студентів з теоретичними та методологічними засадами когнітивної ономастики, зокрема з особливостями концептуалізації та категоризації власних назв у свідомості людини та їхнього функціонування в ментальному лексиконі носія мови.
Завдання навчальної дисципліни:	• ознайомлення з основними положеннями та понятєво-категоріальним апаратом когнітивної ономастики; • вивчення процесів концептуалізації та категоризації власних назв у свідомості носія мови;

	• з’ясування особливостей кодування власних назв у концепти та структурування онімної інформації в ментальному лексиконі; • розгляд психолінгвістичних аспектів ментального буття онімів; • дослідження механізмів сприйняття, запам’ятовування, збереження та відтворення власних назв; • визначення ролі асоціативних, образних, емоційних, культурних та енциклопедичних компонентів у формуванні онімних концептів; • вивчення принципів організації та функціонування онімної складової ментального лексикону людини; • дослідження структури та взаємозв’язків різних онімних фреймів; • виявлення взаємозв’язків між власними назвами, концептами, категоріями та фоновими знаннями носія мови; • формування навичок когнітивного й психолінгвістичного аналізу власних назв; • застосування сучасних методів дослідження ментального лексикону та онімної інформації до аналізу конкретного мовного матеріалу.

Очікувані результати навчання:	У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати**: теоретичні та методологічні основи когнітивної ономастики; основні поняття й категорії когнітивного підходу до вивчення власних назв; специфіку власної назви як мовного, когнітивного, психолінгвістичного та культурного феномену; особливості процесів концептуалізації та категоризації власних назв; механізми кодування онімів у концептуальні структури свідомості; принципи організації та функціонування ментального лексикону людини; специфіку онімної складової ментального лексикону; особливості формування, структурування та функціонування онімних концептів; основні типи онімних фреймів і принципи встановлення взаємозв'язків між ними; психолінгвістичні механізми сприйняття, запам'ятовування та відтворення власних назв; роль асоціативних зв'язків, фонових знань, емоційного досвіду та культурної пам'яті у функціонуванні онімів; сучасні підходи та методи дослідження онімної складової ментального лексикону. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **вміти**: застосовувати основні положення когнітивної ономастики під час аналізу власних назв; аналізувати процеси концептуалізації та категоризації онімної лексики; простежувати механізми кодування власних назв у концепти та їх інтеграції в систему знань людини; виявляти структуру та зміст онімних концептів; встановлювати взаємозв'язки між різними онімними фреймами та визначати принципи їхньої організації; досліджувати особливості формування й функціонування онімної складової ментального лексикону людини; аналізувати асоціативні, когнітивні, емоційні та культурні компоненти значення власних назв; використовувати психолінгвістичні методи для дослідження особливостей ментального опрацювання онімної інформації; здійснювати когнітивно-ономастичний аналіз мовного матеріалу; інтерпретувати результати дослідження власних назв з урахуванням індивідуального та колективного досвіду носіїв мови; аргументовано формулювати висновки щодо особливостей репрезентації власних назв у ментальному лексиконі; самостійно добирати й опрацьовувати мовний матеріал для проведення когнітивно-ономастичних досліджень.
Зміст навчальної дисципліни:	**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1** **ONYMS IN MENTAL LEXICON** **Theme 1.** Cognitive Linguistics and Proper Names. Cognitive Onomastics. **Theme 2.** Proper Names as Concepts. Their Role in Cognitive Processing. **Theme 3.** Proper Names in the Mental Lexicon. Their Categorization.

	Theme 4. Correlation of Conceptualization and Categorization of Proper Names. **Theme 5.** Onymic Concepts. Their Semantic Loading. **Theme 6.** Framing of the Onymic Component of the Mental Lexicon. **Theme 7.** Problems of Profiling of Proper Names. **Theme 8.** Associative Meaning of Proper Names. Methods of Establishing.
Методи навчання:	Словесні: лекції, розповідь, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій. Наочні: ілюстрація, демонстрація, презентація результатів власних досліджень. Практичні: підготовка і виступи з доповідями; обговорення доповідей; підготовка презентацій.
Рекомендована література:	**Основна** 1. Karpenko O., Neklesova V. A Dictionary of Ukrainian Onomastic Terminology. Sumy : University Book, 2024. 150 p. URL: https://dspace.onu.edu.ua/items/cffbac92-e91b-47e5-8bfb-627523f27702 2. Карпенко О. Ю. Когнітивна ономастика. Навчальний посібник, рекомендований МОН України. Одеса: Фенікс, 2010. 158 с. 3. Проблематика когнітивної ономастики. Монографія. Одесса: Астропринт, 2006. 325 с. **Додаткова** 1. Бучко Д. Г., Ткачова Н. В. Словник української ономастичної термінології. Харків: Ранок-НТ, 2012. 256 с. 2. Hough C. The Oxford Handbook of Names and Naming. Oxford: OUP, 2016. 832 p. 3. Cognitive Onomastics: A Reader / ed. by S. Brendler. Hamburg: Baar, 2016. 204 p. 4. List of Key Onomastic Terms. URL: https://icosweb.net/wp/wp-content/uploads/2019/05/ICOS-Terms-en.pdf 5. Słowiańska onomastyka. Encyklopedia / Pod.red. Ewy Rzetelskiej-Feleszko i Aleksandry Cieślikowej. Warszawa; Kraków: Towarzystwo naukowe Warszawskie, 2002-2003. T. 1-2. 535 p.
Оцінювання:	Методи поточного контролю: усне опитування, оцінювання доповідей, виконання та презентація індивідуального самостійного завдання. Підсумковий контроль: формою підсумкового контролю в рамках дисципліни є залік.

ПОЛІТИКА КУРСУ: *Відвідування занять* *Регуляція пропусків*	Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови навчання регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ імені І.І.Мечникова» (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-osvit-process_2022.pdf).
Дедлайни та перескладання	Слід дотримуватися запропонованих у розкладі термінів складання сесії; перескладання відбувається відповідно до «Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти ОНУ імені І.І. Мечникова» (http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-kontrol_2022.pdf)
Політика академічної доброчесності	Регламентується «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова» (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/acad_council/polozhennya-antiplagiat-2021.pdf)
Використання електронних пристроїв на занятті	Під час занять не дозволяється користуватися мобільними телефонами, які попередньо мають бути переведені у беззвучний режим. Електронні пристрої використовуються лише за наявності відповідної вимоги в навчальному завданні.
Комунікація	Всі робочі оголошення або надсилаються через старосту академгрупи на електронну пошту, або через чат академгрупи у Telegram або розміщуються в Google Class. Студенти мають регулярно перевіряти повідомлення і вчасно на них реагувати.